

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

10/14

DWST-WPZN-WE-424/1/2013

Warszawa, 2014-01-15

Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo z dnia 6 grudnia 2013 r. Nr BPS/KPCPP-133-01/P8-17/13, dotyczące petycji w sprawie objęcia prawem do świadczenia kompensacyjnego nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w centrach kształcenia praktycznego, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Obecnie funkcjonujące w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 97, poz. 800) rozwiązania realizują cele reformy emerytalnej poprzez stopniowe wygaszanie uprawnień do przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym dla niektórych nauczycieli w taki sposób, aby kolejne roczniki mogły skorzystać z prawa do wcześniejszego zakończenia pracy nauczycielskiej przy jednoczesnym stopniowym wydłużaniu okresu ich aktywności zawodowej. Okres wygaszania tych uprawnień wynosić ma 18 lat.

Na mocy art. 2 ww. ustawy prawo do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych nabyli nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1) publicznych i niepublicznych przedszkolach,

- 2) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
- 3) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Jak wynika z powyższego, ustawodawca enumeratywnie wymienił nauczycieli, którzy podlegają ustawie o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, wśród których znaleźli się także nauczyciele placówek kształcenia ustawicznego, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty.

W opinii Ministerstwa, gdyby ustawodawca zamierzał przyznać prawo do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych wszystkim nauczycielom zatrudnionym w placówkach wymienionych w art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty, to zgodnie z systematyką przepisów przyjętą w ustawie o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, zawarłby ogólne odesłanie do art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty. Innymi słowy, intencją ustawodawcy nie było przyznanie prawa do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych nauczycielom zatrudnionym we wszystkich placówkach wymienionych w art. 2 pkt 3a ustawy, w tym w placówkach kształcenia praktycznego.

Jednocześnie należy zauważyć, że poselski projekt ustawy (druk nr 1462), o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, który został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Ministrów w stanowisku z dnia 19.02.2009 r., w pierwotnym brzmieniu zakresem podmiotowym nie obejmował nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w jakichkolwiek placówkach. Przez odesłanie do „placówek” w art. 2 pkt 1 lit. d pierwotnego brzmienia projektu należy rozumieć szkoły, zespoły szkół oraz szkolne punkty konsultacyjne przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej utworzone w celu kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą. Innymi słowy, w pierwotnym zamysle projektodawców nie leżało objęcie wszystkich nauczycieli zakresem podmiotowym ustawy, lecz ukształtowanie zakresu podmiotowego w sposób obejmujący konkretne grupy nauczycieli szkół. W toku prac parlamentarnych zakres podmiotowy projektu ustawy został rozszerzony o nauczycieli placówek, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki

wychowawcze placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania).

W petycji wniesionej przez Radę Pedagogiczną Centrum Kształcenia Praktycznego w Warszawie poddano w wątpliwość czy zakres podmiotowy ustawy, uregulowany w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, obejmujący nauczycieli konkretnych rodzajów placówek, wypełnia standard konstytucyjnej zasady państwa prawnego i zasady równości.

Odnosząc się do kwestii ewentualnej niekonstytucyjności ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, pozwolę sobie zauważyć, że w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4.06.2013 r., sygn. SK 49/12 (Dz. U. z 2013 r. poz. 693), w zakresie art. 2 pkt 1 ww. ustawy, który określa krąg osób uprawnionych do świadczenia, Trybunał Konstytucyjny nie orzekł o niezgodności przepisu tej ustawy z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienia dla takiego, a nie innego, ukształtowania zakresu podmiotowego ustawy należałoby poszukiwać w charakterze prawnym nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych analizowanym na tle rozstrzygnięć powszechnego systemu emerytalnego. Ocena prawna instytucji nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych została zawarta w opiniach Biura Analiz Sejmowych do projektu ustawy (vide opinia z dnia 13.01.2009 r. sporządzona na zlecenie Biura Analiz Sejmowych przez p. dr M. Szczepańską oraz opinia z dnia 13.01.2009 r. sporządzona przez p. G. Ciurę, specjalistę ds. społecznych).

Biorąc pod uwagę treści zawarte w ww. dokumentach, w pierwszym rzędzie zaakcentowania wymaga kwestia braku merytorycznych podstaw dla generalnego kwalifikowania nauczycieli jako objętych możliwością przechodzenia na emerytury pomostowe, a ponadto kwestia oceny prawnej charakteru instytucji nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych jako instytucji stanowiącej dodatkowy element do systemu emerytur pomostowych.

Ponieważ celem ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych nie było generalne kwalifikowanie nauczycieli jako uprawnionych do emerytur pomostowych, wydaje się uzasadnione stanowisko, iż zakres podmiotowy systemu nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych – jako uzupełniającego system emerytur pomostowych - również nie powinien być kształtowany w sposób generalny.

Reasumując, argumentów przemawiających za ścisłą interpretacją art. 2 pkt 1 ustawy należy poszukiwać przede wszystkim w wykładni celowościowej ustawy (celu instytucji nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych jako uzupełniającej instytucję emerytur pomostowych) wskazującej na brak merytorycznych podstaw dla generalnego kwalifikowania nauczycieli jako objętych możliwością przechodzenia na ww. świadczenia.

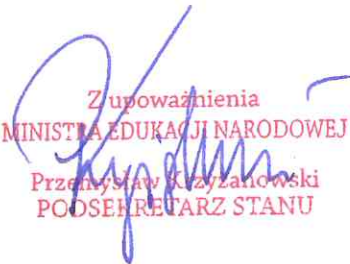
Jednocześnie należy zauważyć, że próby rozszerzenia zakresu podmiotowego ustawy były już podejmowane przez posłów i senatorów. W 2013 r. Komisja Nauki, Edukacji i Sportu Senatu RP wniosła o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, który ma na celu rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy o nauczycieli zatrudnionych w zakładach kształcenia nauczycieli. W 2011 r. wniesiono poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, który rozszerzał zakres podmiotowy ustawy o nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych, wychowawców i pedagogów zatrudnionych w OHP, a także poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem zamieszkania, który został przez Rząd zaopiniowany negatywnie. Do chwili obecnej zakres podmiotowy ustawy nie został rozszerzony.

Reasumując, należy podkreślić, że rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych o nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w centrach kształcenia praktycznego stałoby w sprzeczności z prezentowanym dotychczas podejściem do ukształtowania zakresu podmiotowego ustawy.

Ponadto przekazuję w załączeniu informację o liczbie etatów nauczycieli zatrudnionych w centrach kształcenia praktycznego, którzy w przypadku zmiany ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nabyliby prawo do tego świadczenia.

Jednocześnie wyjaśniam, że właściwym w sprawie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W zakresie kompetencji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej leży wyliczenie kosztów, jakie poniósłby budżet państwa w przypadku rozszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Przemysław Krzyżanowski
PODSEKRETARZ STANU

Liczba etatów nauczycieli, którzy mogliby być uprawnieni do świadczeń kompensacyjnych w Centrach Kształcenia Praktycznego (CKP)				
ROK	kobiety	mężczyźni	Razem	rok urodzenia
2014		19,41	19,41	1950
2014		21,89	21,89	1951
2014		25,72	25,72	1952
2014		30,64	30,64	1953
2014	10,44	32,05	42,49	1954
2014	3,00	38,54	41,54	1955
2014	8,52	37,53	46,05	1956
2014	10,44	42,00	52,44	1957
2014	5,52	34,52	40,04	1958
2014	2,78	54,88	57,66	1959
2015	6,88	32,34	39,22	
2016	8,00	68,30	76,30	
2017	12,50	21,06	33,56	
2018	3,00	69,38	72,38	
2019	6,00	15,51	21,51	
2020	8,94	55,32	64,26	
2021	3,50	8,41	11,91	
2022	8,94	39,09	48,03	
2023	14,29	29,64	43,93	
2024	4,50	50,30	54,80	
2025	3,00	13,33	16,33	
2026	8,56	60,08	68,64	
2027	1,00	10,55	11,55	
2028	6,00	66,40	72,40	
2029	2,00	25,82	27,82	
2030	7,21	65,16	72,37	
2031	1,00	12,03	13,03	
2032	14,73	74,40	89,13	
Razem	160,75	956,64	1 117,39	

Liczba wszystkich etatów nauczycieli zatrudnionych w 150 Centrach Kształcenia Praktycznego (CKP): **1 912,33** (w tym: 283,38-kobiety i 1628,95-mężczyźni).

Metodologia wyliczenia liczby etatów:

Liczba etatów nauczycieli uprawnionych do świadczenia w poszczególnych latach została obliczona przy następujących założeniach:

1. Odnoszono się wyłącznie do roku urodzenia (niezależnie od miesiąca i dnia urodzenia).
2. Ujęto etaty nauczycieli ,w momencie kiedy będą nabywali prawo do tego świadczenia.
3. W każdym roku uprawnieni do świadczenia kompensacyjnego są nauczyciele, którzy spełniają jednocześnie warunki:
  - Osiągną w danym roku kalendarzowym **co najmniej** wiek wymagany w art. 4 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2009 r.nr 97poz. 800 z późn. zm.)
  - Mają **co najmniej** 30 letni ogólny staż pracy
  - Mają **co najmniej** 20 letni staż pracy pedagogicznej
4. W 2014 roku dokonano dodatkowo wewnętrznego podziału **ze względu na wiek** nauczycieli spełniających warunki dotyczące ogólnego jak i pedagogicznego stażu pracy (w ostatniej kolumnie podano rok urodzenia).